ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ និងកសិកម្ម
AGRICULTURAL AND RURAL DEVELOPMENT BANK
ដើម្បីកសិករនិងអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចសង្គម

គម្រោងអាជីវកម្ម
ដំណាំដំឡូងមី

រៀបចំដោយ
នាយកដ្ឋានគាំទ្រគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនៃ
ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ និងកសិកម្ម (ធ.អ.ជ.ក.)

ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២៥

023 220 811
023 220810
070 463 219
168, Street 7, Prek Leap Village, Sangkat Prek Leap, Khan Chroy Changva, Phnom Penh

មាតិកា

១-សេចក្តីផ្តើម ១
២-ការអនុវត្តការដាំដុះ ១
ក- ការរៀបចំដី ១
ខ- ការជ្រើសរើសពូជ ប្រភេទពូជ កម្រិតម្សៅ និងប្រភពពូជដំឡូង ១
គ- ពូជដែលត្រូវណែនាំដាំដុះនៅប្រទេសកម្ពុជា ២
ឃ. ពេលវេលានៃការដាំដុះ ៣
ង. របៀបនៃការដាំដុះ ៣
ច. ការរក្សាគុណភាពដី ៤
៣-ការថែទាំ ៥
ក- ការស្រោចស្រព ៥
ខ- ការដាក់ជីបំប៉ន ៦
គ- ការសម្អាតស្មៅ ៧
ឃ- កត្តាសត្វល្អិត ជំងឺ និងការបង្ការ ៧
៤-ការប្រមូលផល ១១
ក- អាយុកាលប្រមូលផល ១១
ខ- ការគណនាកម្រិតម្សៅ ១២
៥-ការវិភាគសេដ្ឋកិច្ចលើការដាំដំឡូងមីលើផ្ទៃដី១ហិកតា ១៣
ក. ករណីសិក្សានៅខេត្តព្រះវិហារ ១៣
ខ. ករណីសិក្សានៅខេត្តត្បូងឃ្មុំ ១៦
គ- ករណីសិក្សានៅស្រុកសំឡូត ខេត្តបាត់ដំបង ១៨
៦-បញ្ហាប្រឈម ២១
៧-អនុសាសន៍សម្រាប់កសិករដាំដំឡូងមី ២២
៨-សេចក្តីសន្និដ្ឋាន ២៤
៩-ប្រភពឯកសារ ២៤

ដំណាំដំឡូងមី

១-សេចក្តីផ្តើម

ដំឡូងមីជាដំណាំដែលកំពុងដាំដុះដោយកសិករខ្នាតតូច។ ការកើនឡើងនូវសត្វល្អិតចង្រៃ និង ជំងឺគឺជាកត្តាដែលធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់ទិន្នផល។ ជាវិធានការគឺតម្រូវឱ្យអ្នកដាំដុះមានចំណេះដឹងល្អ និង អនុវត្តន៍ការគ្រប់គ្រងឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ដូចជា÷ គ្រប់គ្រងការរៀបចំដី ការដាំដុះ ការថែទាំ ការប្រើប្រាស់ ធាតុចូល ដង់ស៊ីតេដាំដុះ ការកម្ចាត់ជំងឺនិងស្មៅចង្រៃ ការជ្រើសរើសពូជ និងការប្រមូលផលជាដើម ដែលជាមូលដ្ឋានគ្រឹះសម្រាប់កសិករទទួលបានជោគជ័យ ទទួលបានទិន្នផលល្អ បានប្រាក់ចំណូលខ្ពស់។

ក្នុងគោលបំណងចូលរួមជួយបង្កើនសមត្ថភាពបច្ចេកទេសដល់កសិករដាំដុះដំណាំដំឡូងមី អាច ដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈម កាត់បន្ថយហានិភ័យលើផលិតកម្ម កាត់បន្ថយការចំណាយថ្លៃដើម ក្រុមការងារ បច្ចេកទេសនៃធនាគារអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ និងកសិកម្ម បានរៀបចំគម្រោងអាជីវកម្មដំណាំដំឡូងមី ដោយ ចុះសិក្សាស្វែងយល់ពីបទពិសោធន៍ និងបញ្ហាប្រឈមជាក់ស្តែងពីកសិករដែលដាំដុះដំឡូងមីផ្ទាល់នៅ ខេត្តព្រះវិហារ ត្បូងឃ្មុំ និងខេត្តបាត់ដំបង។ គម្រោងនេះ ក៏បានសិក្សារៀបចំនូវតារាងចំណូល-ចំណាយ និងការវិភាគសេដ្ឋកិច្ចនៃការដាំដុះដំឡូងមីលើផ្ទៃដី១ហិកតា។

២-ការអនុវត្តការដាំដុះ

ក-ការរៀបចំដី÷ត្រូវភ្ជួរដីឱ្យបានជម្រៅប្រហែលពី ០.២៥ម៉-០.៣០ម៉ ចំនួន២ដង ដើម្បីឱ្យដីធូរ ល្អ បន្ទាប់មកត្រូវរើសស្មៅចេញ និងហាលដីឱ្យក្រៀមរយៈពេលពី ៧-១០ថ្ងៃ ធ្វើរបៀបនេះគឺដើម្បីកាត់ បន្ថយអត្រាកើតជំងឺ និងសត្វល្អិតមួយចំនួនចេញពីដី។ ភ្ជួរលើករងដែលមានទទឹង០.៨ម៉-១ម៉ និងកម្ពស់ ០.២ម៉-០.៣ម៉។ ការដាំដំឡូងមីត្រូវទុកចន្លោះគុម្ពពី ០.៥ម៉-០.៨ម៉ ដោយអាស្រ័យទៅតាមប្រភេទដីមាន ជីជាតិល្អ ឬមិនសូវមានជីជាតិ។ ការដាំដើមដំឡូងមីកៀកគ្នាទទួលបានមើមតូចៗ បើដាំរង្វើលអាចទទួល បានមើមធំជាង។

ខ- ទិន្នផលស្រស់ កម្រិតម្សៅ និងប្រភពពូជដំឡូង

តារាងខាងក្រោមនេះបង្ហាញពីប្រភេទពូជដំឡូងមីដែលកសិករកម្ពុជា និងកសិករប្រទេសក្នុងតំបន់ និយមដាំ ដែលកសិករអាចមានជម្រើសរើសយកពូជណាមួយដែលសមស្របដូចខាងក្រោមនេះ÷

ល.រ	ប្រភេទពូជ	ទិន្នផលមើមស្រស់ (តោន/ហ.ត)	កម្រិតម្សៅ (%)	ប្រភពពូជ
១	ដំឡូងគ	11	22.4	កម្ពុជា
២	ខេយូ៥០ (KU50)	55	27.8	ប្រទេសថៃ

៣	ហោយបុង៦០ (Huay Bong60)	54	29.2	ប្រទេសថៃ
៤	អេសស៊ី៨ (SC8)	51	26	ប្រទេសចិន
៥	អេសស៊ី៩ (SC9)	42	27.3	ប្រទេសចិន
៦	អេសស៊ី៥ (SC5)	40	28.4	ប្រទេសចិន
៧	រ៉ៃយ៉ុង១ (Rayong1)	40	25.2	ប្រទេសថៃ
៨	រ៉ៃយ៉ុង៩០ (Rayong90)	37	31.4	ប្រទេសថៃ
៩	ខេអឹម៩៨-១ (KM 98-1)	36	31.7	វៀតណាម
១០	រ៉ៃយ៉ុង៦០ (Rayong60)	35	28.2	ប្រទេសថៃ
១១	រ៉ៃយ៉ុង៩ (Rayong9)	35	31.4	ប្រទេសថៃ
១២	អូអឹមអ (OMR 36.31.1)	34	28.9	ចិន
១៣	រ៉ៃយ៉ុង៧ (Rayong7)	30	30.4	ថៃ
១៤	បាត្រង់ (Batrang)	30	26.9	វៀតណាម
១៥	រ៉ៃយ៉ុង៧២ (Rayong72)	30	31.2	ថៃ
១៦	អេសស៊ី២០១ (SC 201)	30	23	ចិន
១៧	ណេនស៊ី១៩៩ (Nanzhi199)	29	29.5	ចិន
១៨	ណែប (NEP)	25	25.3	វៀតណាម
១៩	ជីអ៨៩១ (GR891)	25	27.9	វៀតណាម
២០	រ៉ៃយ៉ុង៥ (Rayong5)	18	31.2	ថៃ

ប្រភព÷ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ឆ្នាំ២០១៤

គ- ពូជដែលត្រូវបានណែនាំឱ្យដាំនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា

ភាពបន្សាំនៃពូជដំឡូងមីតាមរយៈការប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ និងផ្សព្វផ្សាយដោយក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ មានការចូលរួមពីកសិករ អ្នកស្រាវជ្រាវ និងភ្នាក់ងារផ្សព្វផ្សាយបានផ្តល់ជម្រើសមួយចំនួនដល់កសិករកម្ពុជាឱ្យសាកល្បងដាំពូជទំនើបៗដូចជា÷ខេយូ៥០ រ៉ៃយ៉ុង១ រ៉ៃយ៉ុង៦០ រ៉ៃយ៉ុង៧២ រ៉ៃយ៉ុង៧ និងហោយបុង៦០។

- ពូជ ខេយូ៥០ (KU50)÷ ត្រូវបានដាក់ឱ្យដាំដុះនៅឆ្នាំ ១៩៩២ ក្នុងប្រទេសថៃ ជាពូជដែលពេញនិយមនៅប្រទេសថៃ។ នៅប្រទេសវៀតណាមត្រូវបានស្គាល់ថាជាពូជខេអិម ៩៤ (KM94) ខណៈកសិករកម្ពុជាមួយចំនួនស្គាល់ថាពូជម៉ាឡេ។ ពូជនេះមានទងស្លឹកពណ៌បៃតងលាយផ្កាឈូក ត្រួយពណ៌ស្វាយ សំបកមើមពណ៌ត្នោតភ្លឺនិងសាច់មើមពណ៌ស។

➢ ពូជ រ៉ៃយ៉ុង១ (Rayong1)÷ ត្រូវបានបញ្ចេញនៅឆ្នាំ១៩៧៥ ក្នុងប្រទេសថៃ។ ពូជនេះមានទងស្លឹកជាពណ៌បៃតងលាយផ្កាឈូក ត្រួយពណ៌ស្វាយ និងដើមពណ៌ត្នោតស្រាល ហើយសាច់មើមពណ៌ស។

➢ ពូជ រ៉ៃយ៉ុង៦០ (Rayong60)÷ ត្រូវបានបញ្ចេញនៅឆ្នាំ១៩៨៧ ក្នុងប្រទេសថៃ។ ពូជនេះមានទងស្លឹកជាពណ៌បៃតងលាយផ្កាឈូក ត្រួយពណ៌បៃតង និងដើមពណ៌ត្នោតស្រាល ហើយសាច់មើមពណ៌ស។

➢ ពូជ រ៉ៃយ៉ុង៧២ (Rayong72)÷ ត្រូវបានបញ្ចេញនៅឆ្នាំ២០០០ ក្នុងប្រទេសថៃ។ ពូជនេះមានទងស្លឹកជាពណ៌ក្រហមលាយស្វាយ ត្រួយពណ៌ស្វាយ និងដើមពណ៌ត្នោត ហើយសាច់មើមពណ៌ស។

➢ ពូជ ហោយបុង៦០ (Huay Bong60)÷ ត្រូវបានបញ្ចេញនៅឆ្នាំ២០០៣ ក្នុងប្រទេសថៃ។ ពូជនេះ មានទងស្លឹកជាពណ៌បៃតងលាយផ្កាឈូក ត្រួយពណ៌ស្វាយ និងដើមពណ៌ត្នោត ហើយសាច់មើមពណ៌ស។

ឃ-ពេលវេលានៃការដាំដុះ÷ ពេលវេលាដាំដុះដែលសមស្របបំផុតគឺនៅចន្លោះខែមីនា-មិថុនា។ ដំឡូងមីអាចផ្ដល់ផលនៅអាយុចន្លោះពី៩ខែ ទៅ១២ខែ។

ង.របៀបនៃការដាំដុះ÷ អាចដាំដោយរបៀប៣យ៉ាងគឺ÷ ដាំផ្ដេក ដាំបញ្ឆិត(ទ្រេត) និងដាំបញ្ឈរ។

➢ ការដាំផ្ដេក÷ ដាក់កំណាត់ដើមដំឡូងមីកប់ក្នុងរណ្ដៅលើរងជម្រៅពី៥-១០ស.ម តាមបណ្ដោយ ឬទទឹងរង។ ការដាំបែបនេះនាំឱ្យចុះមើមនៅជម្រៅរាក់ជាងដាំបញ្ឆិតឬដាំបញ្ឈរនិងល្បឿននៃការដាំយឺតជាងការដាំបញ្ឆិត (ទ្រេត) ឬបញ្ឈរ។ ការដាំផ្ដេកអាចធ្វើឱ្យដើមដំឡូងដុះលូតលាស់ច្រើន តែមានមើមភាគច្រើនទំហំតូច។

ការដាំដំឡូងមីផ្ដេក

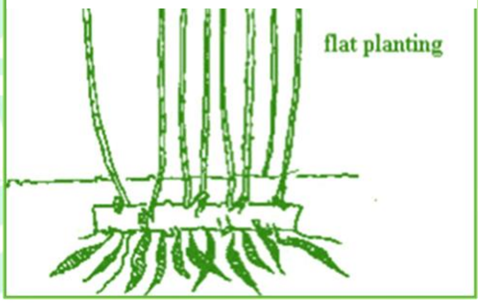

ការដាំដំឡូងមីទ្រេត

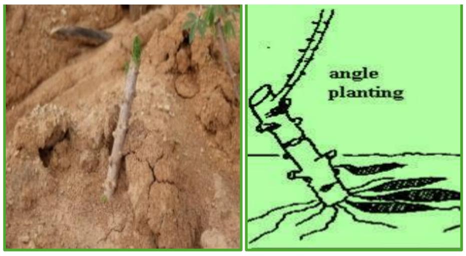

➢ ដាំបញ្ឆិត (ទ្រេត)÷ត្រូវយកកំណាត់ដើមដំឡូងមីដោតលើបណ្ដោយរង (មុំទេរ ៤៥-៦០ដឺក្រេ)។ ការដាំបែបនេះ ដំឡូងមីចាក់ឫស និងចុះមើមបានធំៗហើយបានតែមួយចំហៀង។ ដើមដំឡូងមីអាចដុះមែកតូចៗច្រើនជាងដាំបញ្ឈរ។

➢ ដាំបញ្ឈរ÷ ត្រូវយកកំណាត់ដំឡូងមីដោតត្រង់ឡើងលើ ៩០ដឺក្រេលើបណ្ដោយរង។ ដំឡូងមីដែលដាំបញ្ឈរផលិតមើមបានជុំវិញដើម ទិន្នផលខ្ពស់ជាងដាំផ្ដេក និងដាំបញ្ឆិត ហើយធន់នឹងភាពរាំងស្ងួតព្រោះឫសចាក់បានជ្រៅ។

ការដាំដំឡូងមីបញ្ឈរ

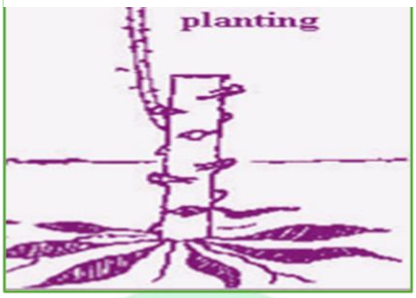

ច. ការរក្សាគុណភាពដី

-លាមកសត្វ និងកាកសំណល់ផ្សេងៗ÷ លាមកសត្វ កាកសំណល់ផ្ទះបាយ និងកម្ទេចកម្ទីរុក្ខជាតិគឺត្រូវប្រមូលរក្សាទុកសម្រាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងចម្ការដំឡូងមីដើម្បីបំពេញឡើងវិញនូវសារធាតុចិញ្ចឹមដែលបាត់បង់ក្រោយប្រមូលផល។

-ជីស្រស់÷ ជីស្រស់ដែលបានមកពីដំណាំគម្របដីដូចជាពពួកសណ្ដែក សុទ្ធតែអាចចាប់អាសូតពីបរិយាកាសចូលទៅក្នុងដី។ ដំណាំសណ្ដែកអង្គុយអាចផ្ដល់អាសូតជាមធ្យម៨០គីឡូក្រាម/ហិកតាទៅឱ្យដីបន្ទាប់ពី៨-១០សប្ដាហ៍ក្រោយពេលដាំ ហើយត្រូវភ្ជួរលុបទៅក្នុងដីក្លាយជាជីសរីរាង្គដែលដំឡូងមីអាចស្រូបសារធាតុចិញ្ចឹមបាន។

-ការដាំដំណាំបង្វិល÷ ការដាំដំឡូងមីដដែលៗលើចម្ការតែមួយរៀងរាល់ឆ្នាំ នាំឱ្យដីបាត់បង់ជីជាតិតាមរយៈការប្រមូលផលមើម ដើម ព្រមទាំងបង្កើនកត្តាចង្រៃដូចជាសត្វល្អិត និងជំងឺជាដើម។ កសិករគួរប្ដូរមុខដំណាំរៀងរាល់ ១-២ឆ្នាំម្ដង ដោយការដាំដំណាំបង្វិលដែលអាចជួយបង្កើនជីជាតិដី កាត់បន្ថយសំណឹកដី បន្ថយជំងឺ-សត្វល្អិត និងបង្កើនទិន្នផលដំណាំនៅរដូវកាលបន្ទាប់។ កសិករមិនត្រូវដាំដំណាំប្រភេទមើមដូចគ្នាទេដោយសារតែដំណាំទាំងនេះស្រូបសារធាតុចិញ្ចឹមដូចៗគ្នា។

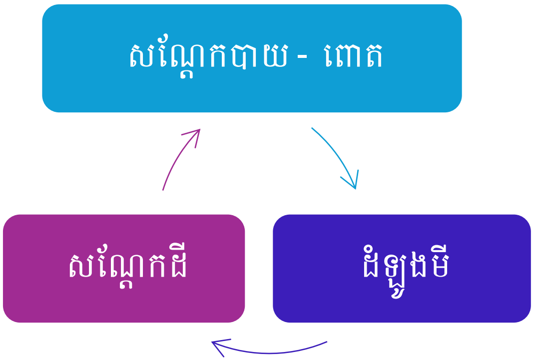

-ការដាំដំណាំឆ្លាស់÷ ដំណាំឆ្លាស់ជួយដល់ការប្រើប្រាស់ដីអស់លទ្ធភាព ពិពិធកម្មដំណាំដូចជាពពួកសណ្តែកដែលជួយដល់ការបង្កើនចំណូលថវិកាគ្រួសារ ការបន្ថែមជីជាតិដីតាមបែបធម្មជាតិ និងបន្ថយការដុះដាលនៃស្មៅចង្រៃមួយចំនួនក្នុងចម្ការ។

ដំឡូងមីដាំឆ្លាស់ជាមួយសណ្តែកសៀង

ដំឡូងមីដាំឆ្លាស់ជាមួយសណ្តែកដី

ដំឡូងមីដាំឆ្លាស់ជាមួយពោត

ការដាំដំណាំឆ្លាស់ក្នុងចម្ការដំឡូងមី

-ការពិសោធន៍ដី ១-២ឆ្នាំម្តង÷ កំណត់នូវបរិមាណសារធាតុចិញ្ចឹម និងកម្រិតប៉េហាស់ (pH) ដី ដើម្បីបានអនុសាសន៍នៃការប្រើប្រាស់ជីឱ្យបានត្រឹមត្រូវ និងការរៀបចំចាត់ចែងចំណាយឱ្យចំគោលដៅ។ ជាទូទៅ pH សមស្របសម្រាប់ដំណាំដំឡូងមីចន្លោះពី៥.៥-៦.៥ ព្រោះកម្រិតនេះដំឡូងមីអាចស្រូបសារធាតុចិញ្ចឹមបានល្អ។ តែបើប៉េហាស់ក្រោម ៥.៥ កសិករត្រូវបាចកំបោរកសិកម្ម និងបន្ថែមជីសរីរាង្គដើម្បីកែប្រែគុណភាពដី។ pH របស់ដីមានឥទ្ធិពលទៅលើបរិមាណសារធាតុចិញ្ចឹមដែលអាចរលាយជាមួយទឹកក្នុងដី និងលទ្ធភាពស្រូបជីជាតិដោយរុក្ខជាតិ។

ការវាស់ pH ដី

ការទប់ការហូរច្រោះ

-ទប់ស្កាត់ការហូរច្រោះដី÷ ១)រក្សាជម្រាលកុំចោតខ្លាំងតាមដែលអាចធ្វើបាន ២)ដាំរុក្ខជាតិតូចៗ ពពួកសណ្តែកជារបាំងដែលអាចជួយបន្ថយល្បឿនទឹកហូរពីទីខ្ពស់ ៣)ជីកចង្អូរព័ទ្ធជុំវិញដើម្បីបញ្ចៀសទឹកកុំឱ្យហូរកាត់ចម្ការ។ ប្រយោជន៍នៃការទប់ស្កាត់ការហូរច្រោះមានដូចជា÷ រក្សាបាននូវសារធាតុចិញ្ចឹមក្នុងដី និងជីដែលកសិករបានដាក់ (ជីលាមកសត្វ ជីស្រស់ ជីកំប៉ុស និងជីគីមី) មិនឱ្យបាត់បង់តាមរយៈការហូរច្រោះតាមទឹក។

៣-ការថែទាំ

ក-ការស្រោចស្រព÷ ត្រូវត្រៀមប្រភពទឹកសម្រាប់ស្រោចស្រពដូចជា ទឹកអូរ ស្រះ បឹង ទឹកអណ្តូងក្រោមដី (អណ្តូងខួង)។ ចំពោះទឹកក្រោមដី បើអាចគួរឱ្យអ្នកជំនាញពិនិត្យមុនប្រើប្រាស់ជៀសវាងខូចដំណាំ ឬបូមស្តុកក្នុងស្រះយ៉ាងតិច២៤ម៉ោងមុនស្រោចដំណាំ។ ប្រព័ន្ធស្រោចស្រពសមស្របសម្រាប់ដំណាំដំឡូងមី គឺប្រព័ន្ធដំណក់(Drip Irrigation)ព្រោះជួយសន្សំសំចៃទឹក កាត់បន្ថយស្មៅចង្រៃ និងមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។ ដំឡូងមីជាដំណាំដែលធន់នឹងភាពរាំងក្រៀមដោយសារឫសរបស់វាចាក់ដល់ស្រទាប់ដីសើមខាងក្រោម ហើយមើមរបស់វាមានតួនាទីរក្សាលំនឹងជាតិទឹកបានល្អ។ កម្រិតនៃការស្រោចស្រពគឺ ១លីត្រ/២ថ្ងៃ/ដើម សម្រាប់រដូវប្រាំង បើរដូវវស្សាមិនចាំបាច់ស្រោចទេ។ កសិករអាចបញ្ចូលទឹកតាមចង្អូររងបាន តែត្រូវការប្រើទឹកច្រើន និងមិនសូវសន្សំសំចៃ។

១-ការស្រោចស្រពដោយប្រព័ន្ធដំណក់

២-ការបង្ហូរទឹកតាមចង្អូររង

៣-មិនមានការស្រោចស្រព

ខ-ការដាក់ជី

- ការប្រើប្រាស់ជីឱ្យមានតុល្យភាព និងការគ្រប់គ្រងជីជាតិដី គឺមានសារសំខាន់ខ្លាំងចំពោះដំណាំដំឡូងមី ដោយអាចទទួលបានទិន្នផលខ្ពស់ជាច្រើនឆ្នាំលើផ្ទៃដីចម្ការដដែល។ ដើម្បីរក្សាបាននូវទិន្នផលពី៣០-៤០តោន/ហិកតា ជាទូទៅបរិមាណសមស្របចំពោះការប្រើប្រាស់ជីសម្រាប់ដំណាំដំឡូងមី គឺ÷ ជីអ៊ុយរ៉េ (៤៦:០០:០០) ១០០គីឡូក្រាម/ហិកតា + ដេអាប៉េ (១៨:៤៦:០០)៥០គីឡូក្រាម/ហិកតា + ១០០គីឡូក្រាមនៃប៉ូតាស្យូម(០០:០០:៦០)/ហិកតា តែអាស្រ័យកម្រិតជីជាតិដី និងការថែទាំផងដែរ។ ចំពោះបរិមាណជីលាមកសត្វ ឬជីកំប៉ុសគួរដាក់ពី ៦-៧តោន/ហិកតា។

-<u>ការដាក់ជីចំពោះដីល្បាយខ្សាច់ (មិនសូវមានជីជាតិ)</u>÷ដីប្រភេទនេះមានកម្រិតជីជាតិទាប ងាយបាត់បង់សារធាតុចិញ្ចឹម ជាពិសេសអាសូត(N) និងប៉ូតាស្យូម(K) ដូច្នេះដីនេះត្រូវការជីក្នុងបរិមាណច្រើនជាងដីប្រភេទផ្សេងៗដូចជាដីក្រហម និងដីខ្មៅជាដើម។ ការប្រើប្រាស់ជីក្នុងការដាំដុះ÷

- ជីទ្រាប់បាតមុនពេលដាំឬពេលដាំគឺ÷ ជី NPK (១៥-១៥-១៥): ២០០គីឡូក្រាម/ហិកតា
- អាយុពី ៣០ - ៤៥ ថ្ងៃក្រោយដាំ ដោយប្រើអ៊ុយរ៉េ (៤៦ : ០ : ០) ១០០គីឡូក្រាម/ហិកតា
- អាយុពី ៧៥- ៩០ថ្ងៃក្រោយដាំប្រើជីប៉ូតាស្យូម (០: ០: ៦០) ១០០គីឡូក្រាម/ហិកតា។

-ដីឥដ្ឋល្បាយខ្សាច់(ដីមានជីជាតិមធ្យម)÷ ដីប្រភេទនេះមានជីជាតិល្អប្រសើរជាងដីល្បាយខ្សាច់ អាចរក្សាសំណើម និងសារធាតុចិញ្ចឹមបានល្អ

- ជីទ្រាប់បាត(មុនពេលដាំ ឬពេលដាំ) NPK (១៥-១៥-១៥)១៥០គីឡូក្រាម/ហិកតា
- ជីបំប៉នលើកទី១ (៤៥ - ៦០ ថ្ងៃក្រោយដាំ): អ៊ុយរ៉េ (៤៦: 0: 0) ៩០គីឡូក្រាម/ហិកតា និងជីប៉ូតាស្យូម (00: 00: ៦0)៦0 គីឡូក្រាម/ហិកតា
- ជីបំប៉ននៅអាយុពី ៩0- ១២០ថ្ងៃប្រើជីប៉ូតាស្យូម (00: 00: ៦0)៧0 គីឡូក្រាម/ហិកតា។

-ដីឥដ្ឋធួន់ (ដីខ្មៅឬដីក្រហមមានជីជាតិខ្ពស់)÷ ដីប្រភេទនេះជាទូទៅមានជីជាតិខ្ពស់ និងអាចផ្គត់ផ្គង់សារធាតុចិញ្ចឹមបានច្រើន។ ការដាក់ជីត្រូវធ្វើឡើងដោយប្រុងប្រយ័ត្ន ដើម្បីជៀសវាងការលើសជី។

- ជីទ្រាប់បាត(មុនពេលដាំ ឬក្នុងពេលដាំ): NPK (១៥-១៥-១៥):១៥០គីឡូក្រាម/ហិកតា (អាចផ្តោតលើជី ផូស្វ័រ និងប៉ូតាស្យូម)។
- ជីបំប៉ននៅអាយុពី៤៥ -៧៥ ថ្ងៃក្រោយដាំ: អ៊ុយរ៉េ (៤៦: 00: 00)៧0គីឡូក្រាម/ហិកតា និងជីប៉ូតាស្យូម (00: 00: ៦0) ៥0 គីឡូក្រាម/ហិកតា។

សម្គាល់÷ ដើម្បីដាក់ជីឱ្យបានត្រឹមត្រូវ និងបង្ការការដាក់ជីលើស ឬខ្វះ កសិករគួរយកដីទៅមន្ទីរពិសោធន៍រកកម្រិតសារធាតុចិញ្ចឹមក្នុងដីជាមុនសិន នោះអ្នកជំនាញនឹងណែនាំកម្រិតជីដែលត្រូវប្រើសមស្របនឹងប្រភេទដី និងកម្រិតជីជាតិដែលមានក្នុងដីស្រាប់។

គ-ការសម្អាតស្មៅ÷ ការបាញ់ស្មៅត្រូវធ្វើឡើងក្រោយពីដាំបាន១ខែកន្លះទៅ២ខែដើម្បីកាត់បន្ថយការប្រជែងស្រូបសារធាតុចិញ្ចឹម ពន្លឺ និងទឹកជាមួយដើមដំឡូងមី។ បើទុកស្មៅមិនបានជម្រះរហូតដល់ខែទី៣ អាចនឹងថយចុះទិន្នផលដំឡូងមីរហូតដល់ ៥0%។

ការបាញ់ថ្នាំស្មៅត្រូវធ្វើយ៉ាងតិច២ដងរហូតដល់ស្លឹកដំឡូងមីលូតលាស់គ្របជិតលើរង។ កសិករអាចសម្អាតស្មៅដោយប្រើកម្លាំងពលកម្ម និងប្រើថ្នាំស្មៅដែលសមស្របសម្រាប់ដំណាំដំឡូងមី ដោយមិនប៉ះពាល់ដល់ការលូតលាស់ និងអាចចំណេញពេលវេលា។

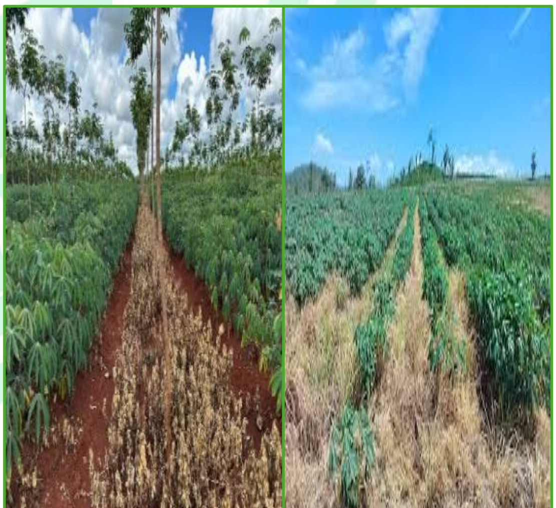

ការបាញ់ថ្នាំស្មៅចន្លោះរង

ឃ-កត្តាសត្វល្អិត ជំងឺ និងការបង្ការ

ប្រភេទសត្វល្អិត÷ សត្វល្អិតដែលតែងតែកើតលើដំណាំដំឡូងមីមានដូចជា ចៃ (Aphids) ទ្រីប (Thrips) រុយស(White Flies) ចៃស ឬចៃម្សៅ។

- ពពួកចៃ (Aphids)÷សត្វល្អិតនេះតែងបំផ្លាញលើត្រួយខ្ចីៗនៅផ្ទៃស្លឹកខាងក្រោម ដោយបឺតរុក្ខរសដំឡូងមីធ្វើឱ្យស្លឹកមិនអាចធ្វើរស្មីសំយោគ និងស្រូបសារធាតុចិញ្ចឹមបាន អាចឱ្យដើមដំឡូងមីងាប់។ ពពួកចៃនេះខ្លួនមានទំហំតូចពណ៌លឿង ឬបៃតង។ វដ្តជីវិតរបស់ពួកវាមានរយៈពេលពី ២១-២៨ថ្ងៃ។

វិធានការ÷ ១)កសិករអាចប្រើពពួកប្រេដាទ័រដូចជា សត្វល្អិតអណ្តើកមាស ដើម្បីស៊ីបំផ្លាញពពួកចៃនេះ ២)អាចប្រើថ្នាំធម្មជាតិ ៣)លាយសាប៊ូជាមួយទឹកបាញ់លើចៃ៥០ក្រាម+១៦លីត្រទឹក ៤)ថ្នាំគីមី អាបាមេចទីន (Abamectin) ហ្វីប្រូនីល (Fipronil)។

ពពួកអាហ្វីដ ឬចៃលើស្លឹកដំឡូងមី

- ទ្រីប (Thrips)÷ ទ្រីបបំផ្លាញដំឡូងមីមានលក្ខណៈស្រួចស្រាវនៅរដូវក្តៅដោយពពួកនេះបឺតរុក្ខរសស្លឹកដែលនាំឱ្យការធ្វើរស្មីសំយោគថយចុះ។ វដ្តជីវិតទ្រីបមានរយៈពេលពី ១៤-២១ថ្ងៃ។

វិធានការ÷ ១)ត្រូវសម្អាតស្មៅជាប្រចាំដែលជាទីជម្រក ២)សម្អាតដំណាំចាស់ៗចេញពីចម្ការ ៣)ដាំដំណាំបង្វិល ៤)ប្រើថ្នាំគីមី Abamectin, Imidacloprid។

ពពួកទ្រីបលើស្លឹកដំឡូងមី

- រុយស÷ ដង្កូវ និងរុយសពេញវ័យរស់បានដោយការបឺតរុក្ខរសពីដំឡូងមី ដែលធ្វើឱ្យរាំងស្ទះដល់ការធ្វើរស្មីសំយោគ និងជាភ្នាក់ងារចម្លងជំងឺវីរុសផងដែរ។ វដ្តជីវិតរុយសមានរយៈពេលពី ២៨-៣៥ថ្ងៃ។

វិធានការ÷ ១)សម្អាតស្មៅ និងរុក្ខជាតិតូចៗដែលជាជម្រក ២) សាប៊ូលាងចាន ១០ម.ល+ប្រេងឆា ១០ម.ល+ទឹក១លីត្រ បាញ់លើរុយស និង៣) ប្រើថ្នាំគីមី Admire, Abamectin បាញ់លើកន្លែងបំផ្លាញ។

ពពួករុយសលើផ្ទៃខាងក្រោមស្លឹកដំឡូងមី

- ចៃស ឬចៃម្សៅ÷ ជាប្រភេទសត្វល្អិតដែលបំផ្លាញច្រើនជាងគេលើដំណាំដំឡូងមីជាពិសេស នៅ រដូវប្រាំងព្រោះសត្វនេះច្រើនកើតនៅពេលអាកាសធាតុក្តៅ និងក្រៀម។ រោគសញ្ញា ធ្វើឱ្យស្លឹកដំឡូងមីជ្រុះ ដើមធ្លាក់ខ្សោយ រួញត្រួយ ស្លឹកឡើងស្លេកខុសប្រក្រតី និងជ្រុះស្លឹកខុសពីធម្មតា ឬប្រែជាស្រពោន ហើយឡើងជាពណ៌លឿង។

វិធានការ÷ ១)ស្រោចទឹកនិងដាក់ជីឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ ២) សម្អាតស្មៅនិងរុក្ខជាតិជម្រក ៣)ប្តូរមុខដំណាំ ៤)ប្រើប្រាស់សត្រូវធម្មជាតិ ពពួកប្រេដាទ់រ អង្រ្កង ប៉ារ៉ាស៊ិត ផ្សិតបង្កជំងឺ ៥)ប្រើប្រាស់ថ្នាំពុលគីមីទៅតាមការណែនាំនៅសម្បកកញ្ចប់ ឬដប។

ពពួកចៃសលើផ្ទៃស្លឹក និងត្រួយខ្ចីដំឡូងមី

- ពីងពាងក្រហម÷ ជាប្រភេទសត្វល្អិតដែលបំផ្លាញស្លឹកដំឡូងមីនាំឱ្យប៉ះពាល់ទិន្នផលខ្លាំងព្រោះ ដំឡូងមិនអាចផលិតម្សៅបានច្រើន។សត្វល្អិតនេះតែងកើតនៅរដូវប្រាំងដែលមានអាកាសធាតុក្តៅក្រៀម។

វិធានការ÷ ម្ទេសចំនួន២០ក្រាម ត្រាំទឹក១លីត្រ រក្សាទុករយៈពេល ១ថ្ងៃ បន្ទាប់មកយកលាយជាមួយទឹក ៥លីត្រ ដើម្បីសម្លាប់សត្វដែលទើបញាស់។ ចំពោះថ្នាំពុលគីមីដែលអាចប្រើមានដូចជា **Spirodiclofen, Abamectin, Burofezin** ឬ **Propargite** កម្ចាត់ពងពីងពាងក្រហម។

ពពួកពីងពាងក្រហមលើស្លឹក និងត្រួយដំឡូងមី

ប្រភេទជំងឺ÷ ជំងឺលើដំឡូងមីរួមមាន÷ ម៉ូសាអ៊ិច (Mosaic) រលួយមើម (Root Rot), ជំងឺបន្ទះពណ៌ត្នោត (Cassava Brown steak Disease), ជំងឺអុចត្នោត (Brown Leave Spot), ជំងឺខ្លោចស្លឹក (Blight Leave Spot) និងជំងឺអំបោសធ្មប់ (Witches Broom) ។

- ជំងឺម៉ូសាអ៊ិច (Cassava Mosaic Disease): បង្កឡើងដោយវីរុសធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់មើម ដើម និងស្លឹករបស់ដំឡូងមី។ ស្លឹកឡើងរួញកណ្ដាញ់ប្រែជាពណ៌បៃតងលាយលឿង និងស។ ជំងឺនេះរាតត្បាតដោយសារភ្នាក់ងារចម្លងជំងឺសត្វល្អិតរុយស។

វិធានការ÷ ១)ត្រួតពិនិត្យចម្ការជាប្រចាំដោយត្រូវកម្ចាត់វត្ថុមានរុយស ២)មិនត្រូវដាំពូជដំឡូងមីដែលមានប្រភពពីចម្ការដែលធ្លាប់កើតជំងឺ។

ជំងឺម៉ូសាអ៊ិចដំឡូងមី

-ជំងឺបន្ទះពណ៌ត្នោត (Cassava Brown steak Disease) ÷ ជំងឺនេះបង្កឡើងដោយវីរុស Carla virus ដែលកើតលើស្លឹក ដើម និងមើម។ ស្លឹកឡើងពណ៌លឿងលាយបៃតង ដើមមានលេចស្នាមពណ៌ត្នោតចាស់រាងជាបន្ទះ ធ្វើឱ្យខូចទ្រង់ទ្រាយមើម និងសម្បកមើម។

វិធានការ÷ គាស់ដុតបំផ្លាញចោល និងមិនត្រូវយកដើមដែលមានជំងឺទៅដាំបន្តឡើយ។

ជំងឺបន្ទះពណ៌ត្នោតលើដំឡូងមី

-ជំងឺរលួយមើម (Root Rot)÷ ជំងឺនេះបង្កឡើងដោយពពួកផ្សិត Phytophthora បណ្ដាលឱ្យមានការបាត់បង់ទិន្នផល។ មូលហេតុនៃការកើតជំងឺនេះ គឺការស្រោចទឹកហួសប្រមាណ ឬមានភ្លៀងច្រើនដក់ទឹកក្នុងចម្ការអំឡុងពេលចុះមើម។ មើមដំឡូងមីកើតជំងឺនេះមានពណ៌ត្នោតខាងក្នុងសាច់មើម ឬរលួយ។

វិធានការ÷ បើមានភ្លៀងខ្លាំងត្រូវកាយចង្អូរបង្ហូរទឹកចេញពីចម្ការឱ្យលឿនបំផុតដែលអាចធ្វើទៅបាន។

ជំងឺរលួយមើមដំឡូងមី

-ជំងឺអុចត្នោត (Brown Leave Spot)÷ ជំងឺនេះបង្កឡើងដោយផ្សិតឈ្មោះ Cercospora henningsii។ រោគសញ្ញាកើតលើស្លឹកដែលបណ្ដាលឱ្យខ្លោចងាប់ស្លឹកជាចំណុចៗ។

វិធានការ÷ កាត់ប្រមូលស្លឹកដែលកើតមានជំងឺទៅដុតបំផ្លាញចោល និងប្រើថ្នាំផ្សិតដែលមានធាតុសកម្ម Carbendazim បាញ់លើស្លឹកដំឡូងមី ។

ជំងឺអុចត្នោតលើដំឡូងមី

-ជំងឺខ្លោចស្លឹក (Blight Leave Spot)÷ ជំងឺនេះបង្កឡើងដោយផ្សិត Xanthomonas axonopodis លេចឡើងស្នាមអុចៗខ្លោចធំៗនៅលើស្លឹកដែលធ្វើឱ្យស្លឹកថយកម្រិតពណ៌បៃតង (Chlorophyll) ហើយលេចឡើងនូវម្សៅពណ៌សប្រផេះ ហើយស្លឹកឡើងក្រៀម ភាគច្រើននៅចន្លោះខែឧសភា-មិថុនា។

ជំងឺខ្លោចស្លឹកលើដំឡូងមី

វិធានការ÷ ប្រើប្រាស់ដីឱ្យមានតុល្យភាព ដីមិនដក់ទឹក ដាំដំណាំបង្វិល និងអាចប្រើថ្នាំ Antracol និង Propineb តាមកម្រិតណែនាំលើកញ្ចប់ថ្នាំ។

-ជំងឺអំបោសធ្មប់(Witches Broom)÷ ជំងឺបង្កឡើងដោយប៉ារ៉ាស៊ីតស្រដៀងនឹងបាក់តេរីឈ្មោះ Phytoplasma។ ជំងឺនេះអាចឆ្លងពីដើមមួយទៅមួយដោយសត្វល្អិត។ ដំឡូងមីដែលផ្ទុកជំងឺនេះមានការលូតលាស់ខុសប្រក្រតី ដោយមានបែកមែកតូចៗច្រើនដុះនៅផ្នែកខាងចុងនៃដើម។

វិធានការ÷ មិនត្រូវជ្រើសដើមដែលមានជំងឺធ្វើពូជបន្ត និងត្រូវគាស់ដើមដែលផ្ទុកជំងឺដុតបំផ្លាញចោល។

ជំងឺអំបោសធ្មប់លើដើមដំឡូងមី

៤-ការប្រមូលផល

ក. អាយុកាលប្រមូល

មើមដំឡូងមីអាចប្រមូលផលនៅពេលមានអាយុយ៉ាងតិចពី៩ ទៅ១២ខែ ឬលើសនេះអាស្រ័យលើប្រភេទពូជ។ កសិករត្រូវប្រាកដថា មើមដំឡូងមីអាចមានកម្រិតភាគរយម្សៅគ្រប់គ្រាន់ឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការអ្នកទិញ (កម្រិតភាគរយម្សៅដំឡូងមីដែលល្អស្ថិតនៅចន្លោះ ២០ ទៅ ៣២%)។

ខ. ការគណនាកម្រិតម្សៅ

មុនពេលប្រមូលផលមើមដំឡូងមី កសិករត្រូវធ្វើការសាកល្បងវាស់កម្រិតម្សៅតាមប្រភេទពូជ។ ការគណនានេះធ្វើឱ្យកសិករអាចដឹងថាមើមដំឡូងមីមានម្សៅគ្រប់គ្រាន់ ហើយអាចប្រមូលផលបាន ឬអត់ ដើម្បីបង្ការការទម្លាក់ថ្លៃពីអ្នកប្រមូលទិញ។

<u>នេះគឺរូបមន្តគណនាកម្រិតភាគរយម្សៅក្នុងមើមដំឡូងមី ÷</u>

-រូបមន្តទី១ ÷ SC(%) = (SG x 210.8) - 213.4

-រូបមន្តទី២ ÷ SC(%) = (SG - 1.00906) ÷ 0.004845

ទម្ងន់ជាក់លាក់ ÷ SG = Ma ÷ (Ma - Mw)

SG: Specific Gravity ទម្ងន់ជាក់លាក់

Ma: Weight of Cassava in Air = ទម្ងន់ដំឡូងមីថ្លឹងក្នុងខ្យល់ឬទម្ងន់ថ្លឹងធម្មតា

Mw: Weight of Cassava in Water = ទម្ងន់ដំឡូងមីថ្លឹងក្នុងទឹក

ចំពោះលេខ 210.8 &213.4 ឬ 1.00906 & 0.004845 ជាលេខមេគុណបន្ថែម

ឧទាហរណ៍ ÷ ដំឡូងមីស្រស់ថ្លឹងក្នុងខ្យល់(ថ្លឹងធម្មតា)មានទម្ងន់៥,០០០ក្រាម ហើយពេលថ្លឹងក្នុងទឹក (ទឹកថ្លាល្អ)មានទម្ងន់ត្រឹមតែ ៦៥០ក្រាមប៉ុណ្ណោះ។

ការគណនាកម្រិតភាគរយម្សៅដំឡូងមីតាមរូបមន្តទាំង២ខាងលើ÷

ឧ. យើងមាន Ma = 5,000g, Mw = 650g

យើងមានមេគុណ 210.8 & 213.4 និង 1.00906 & 0.004845

គណនាទម្ងន់ជាក់លាក់ SG = Ma ÷ (Ma - Mw) = 5,000 ÷ (5000-650)

= 5,000 ÷ 4350 = 1.14943 ដូចនេះទម្ងន់ជាក់លាក់ SG = 1.14943

តាមរូបមន្តទី១ ÷ ភាគរយកម្រិតម្សៅ SC (%) = (SG x 210.8) - 213.4

= (1.14943 x 210.8) - 213.4 ភាគរយកម្រិតម្សៅ SC (%) = 28.899%

តាមរូបមន្តទី២ ÷ ភាគរយកម្រិតម្សៅ SC (%) = (SG - 1.00906) ÷ 0.004845

= (1.14943 - 1.00906) ÷ 0.004845 ភាគរយកម្រិតម្សៅ SC (%) = 28.972%

ប្រភព÷ កសិករនៃសមាគមន៍ដំឡូងមីខេត្តកំពង់ធំ

៥-ការវិភាគសេដ្ឋកិច្ចលើការដាំដំឡូងមីលើផ្ទៃដី១ហិកតា

ក. ករណីសិក្សា÷ដំឡូងមីស្រស់នៅខេត្តព្រះវិហារ

❖ តារាងវិភាគសេដ្ឋកិច្ចដំឡូងមីស្រស់នៅខេត្តព្រះវិហារ

ប្រភេទចំណាយ	ឯកតា	ចំនួន/ឯកតា	តម្លៃ/ឯកតា (រៀល)	សរុប/១ហ.ត (រៀល)
ការរៀបចំដី(ភ្ជួរ រាស់ លើករង)	ឈុត	1	450,000	450,000
ជី ១៥ - ១៥- ១៥ដាក់ពេលពូនរង	គ.ក	150	3,000	450,000
ថ្លៃដាំ	លើក	1	240,000	240,000
ពូជ	បាច់	250	4,000	1,000,000
ថ្លៃបាញ់ និងថ្នាំស្មៅ (អាយុ២ខែកន្លះទៅ៣ខែ)	លើក	1	40,000	40,000
ជីបំប៉នលើទី១(អាយុ ៤៥-៧០ថ្ងៃក្រោយដាំ)	គ.ក	150	3,000	450,000
ថ្លៃថ្នាំសត្វល្អិត (ពេលដំឡូងអាយុ៣ខែ)	ឈុត	1	75,800	75,800
ជីបំប៉នលើទី២ (៩០-១២០ថ្ងៃ ក្រោយដាំ)	គ.ក	90	3,000	270,000
ថ្លៃថ្នាំសត្វល្អិត (ពេលដំឡូងអាយុ៤-៥ខែ)	ឈុត	1	75,800	75,800
ថ្លៃកាប់ដើម (១បាច់= ២៥ដើម)	បាច់	250	3,000	750,000
ខ្សែចងដើមដំឡូង	ដុំ	1	17,500	17,500
ថ្លៃភ្ជួរគាស់មើម	លើក	1	217,500	217,500
ឈ្នួលប្រមូលដំឡូងមី និងលើកដាក់ឡាន១តោន= ៣៥,០០០រៀល (ទិន្នផល ៣០,០០០គ.ក/ហិកតា)	តោន	30	35,000	1,044,000
ថ្លៃដឹកទៅដល់សែឡូ)	តោន	30	23,000	696,000
សរុបចំណាយ				**5,776,600**
ចំណូលពីការលក់ដើមដំឡូងមី	បាច់	400	4,000	**1,600,000**
ចំណូលពីការលក់ដំឡូងមីស្រស់	គ.ក	30,000	220	**6,600,000**
លទ្ធផល (ចំណេញ / ខាត)				**2,423,400**

សម្គាល់÷ ជាតម្លៃនៅដើមឆ្នាំ២០២៥ ។ តម្លៃនេះអាចមានការប្រែប្រួលតាមតំបន់ផ្សេងៗគ្នា ។

❖ និន្នាការតម្លៃ ÷ សម្រាប់ទិន្នផលដំឡូងមីស្រស់៣០តោន/ហិកតា

ទិន្នផល (គ.ក/ហិកតា)	តម្លៃ/គ.ក	និន្នាការចំណូល	ថ្លៃដើម/ហិកតា	ខាត- ចំណេញ/ហិកតា
30,000	190	5,700,000	5,776,600	-76,600
30,000	200	6,000,000	5,776,600	223,400
30,000	210	6,300,000	5,776,600	523,400
30,000	220	6,600,000	5,776,600	823,400

30,000	230	6,900,000	5,776,600	1,123,400
30,000	240	7,200,000	5,776,600	1,423,400
30,000	250	7,500,000	5,776,600	1,723,400
30,000	260	7,800,000	5,776,600	2,023,400
30,000	270	8,100,000	5,776,600	2,323,400
30,000	280	8,400,000	5,776,600	2,623,400
30,000	290	8,700,000	5,776,600	2,923,400
30,000	300	9,000,000	5,776,600	3,223,400
30,000	310	9,300,000	5,776,600	3,523,400
30,000	320	9,600,000	5,776,600	3,823,400
30,000	330	9,900,000	5,776,600	4,123,400

❖ **តារាងវិភាគសេដ្ឋកិច្ច <u>ដំឡូងមីក្រៀម</u>** (ដែលបានពីទិន្នផលដំឡូងមីស្រស់៣០តោន/ហិកតា) **នៅខេត្តព្រះវិហារ**

ប្រភេទចំណាយ	ខ្នាត	ចំនួន (ឯកតា)	តម្លៃ/ឯកតា (រៀល)	សរុប/ហិកតា (ជារៀល)
ការរៀបចំដី(ភ្ជួរ រាស់ លើករង)	ឈុត	1	450,000	450,000
ជី ១៥ - ១៥- ១៥(ដាក់ពេលពូនរង)	គ.ក	150	3,000	450,000
ថ្លៃដាំ	លើក	1	240,000	240,000
ពូជ	បាច់	250	4,000	1,000,000
ថ្លៃបាញ់ និងថ្នាំស្មៅ	លើក	1	80,000	80,000
ជីបំប៉នលើទី១(អាយុ ៤៥-៧០ថ្ងៃក្រោយដាំ)	គ.ក	150	3,000	450,000
ថ្លៃថ្នាំសត្វល្អិត (ពេលដំឡូងអាយុ៣ខែ)	ឈុត	1	75,800	75,800
ជីបំប៉នលើទី២ (៩០-១២០ថ្ងៃ ក្រោយដាំ)	គ.ក	90	3,000	270,000
ថ្លៃថ្នាំសត្វល្អិត (ពេលដំឡូងអាយុ៤-៥ខែ)	ឈុត	1	75,800	75,800
ថ្លៃកាប់ដើម (១បាច់= ២៥ដើម)	បាច់	400	1,000	400,000
ខ្សែចងដើមដំឡូង	ដុំ	1	17,500	17,500
ថ្លៃភ្ជួរគាស់មើម	លើក	1	220,000	220,000
ឈ្នួលប្រមូលដំឡូង និងលើកដាក់ឡាន១តោន= ៣៥,០០០រៀល (ទិន្នផល ៣០,០០០គ.ក/ហិកតា)	តោន	30	35,000	1,050,000
ឈ្នួលចិញ្រ្ចាំ និងហាល តម្លៃ១០០០រៀល/កញ្ចេ ដំឡូងស្រស់ ក្នុង១កញ្ចេទម្ងន់ ២៥គ.ក ទិន្នផល ៣០០០០គ.ក/ហិកតា=១២០០កញ្ចេ	កញ្ចេ	1200	1,000	1,200,000

ថ្លៃប្រមូលដំឡូងក្រៀមច្រកការុងតម្លៃ១០០០រៀល/ការុងទម្ងន់៧៥គ.ក/ការុង(ដំឡូងស្រស់១០០០គ.ក បានដំឡូងក្រៀម ៥៥%=៥៥០ គ.ក)ទិន្នផល ៣០០០០គ.ក ដំឡូងមីស្រស់/ហិកតា ស្មើនឹង ១៦៥០០គ.ក ដំឡូងក្រៀម(៥៥%)ស្មើនឹង២២០ ការុងដំឡូងក្រៀម	ការុង	220	1,000	220,000
ថ្លៃការុង	ការុង	220	300	66,000
ថ្លៃលើកដាក់ឡាន១តោន=១០,០០០រៀល	តោន	16.50	10,000	165,000
ថ្លៃដឹកទៅដល់សែឡូ១តោន=២០,០០០រៀល	តោន	16.50	20,000	330,000
សរុបចំណាយ				**6,760,100**
ចំណូលពីលក់ដើមដំឡូងមី	បាច់	400	4,000	**1,600,000**
ចំណូលពីលក់ដំឡូងមីចំណិតក្រៀម	គ.ក	16,500	600	**9,900,000**
លទ្ធផល (ចំណេញ / ខាត)				**4,651,400**

❖ **និន្នាការតម្លៃដំឡូងក្រៀម** (ដំឡូងមីស្រស់ ១,០០០គ.ក= ក្រៀម ៥៥០គ.ក) **នៅខេត្តព្រះវិហារ÷**

ទិន្នផល (គ.ក/ហិកតា)	តម្លៃ (៛/គ.ក)	និន្នាការចំណូល (រៀល)	ថ្លៃដើម (រៀល/ហិកតា)	ខាត-ចំណេញ (រៀល/ហិកតា)
16,500	400	6,600,000	6,760,100	-160,100
16,500	450	7,425,000	6,760,100	664,900
16,500	500	8,250,000	6,760,100	1,489,900
16,500	550	9,075,000	6,760,100	2,314,900
16,500	600	9,900,000	6,760,100	3,139,900
16,500	650	10,725,000	6,760,100	3,964,900
16,500	700	11,550,000	6,760,100	4,789,900
16,500	750	12,375,000	6,760,100	5,614,900
16,500	800	13,200,000	6,760,100	6,439,900
16,500	850	14,025,000	6,760,100	7,264,900

ខ. ករណីសិក្សាដំឡូងមីស្រស់នៅខេត្តត្បូងឃ្មុំ

❖ តារាងវិភាគសេដ្ឋកិច្ចដំឡូងមីស្រស់នៅខេត្តត្បូងឃ្មុំ

ល.រ	ប្រភេទចំណាយ	ឯកតា	ចំនួនឯកតា	តម្លៃ/ឯកតា (រៀល)	សរុប/ហិកតា (ជារៀល)
១	ថ្លៃរៀបចំដី ភ្ជួរ	ឈុត	1	450,000	450,000
២	ពូជ	បាច់	400	5,000	2,000,000
៣	ជី (ជីក្បាលក្របី) ១បេ= ៥០គ.ក	ការុង	5	110,000	550,000
៤	ថ្លៃកម្លាំងពលកម្មដាំ	ឈុត	1	30,000	750,000
៥	កម្លាំងពលកម្មធ្វើស្មៅ	នាក់	20	30,000	600,000
៦	ថ្នាំស្មៅ (៥លីត្រ/កាន)	កាន	2	45,000	90,000
៧	អ្នកបាញ់ស្មៅ	នាក់	4	40,000	160,000
៨	កម្លាំងប្រមូលផល	នាក់	20	30,000	600,000
៩	ថ្លៃដឹកជញ្ជូនពីចម្ការទៅឃ្លាំង	តោន	35	20,000	700,000
ចំណាយសរុប					**5,900,000**
ចំណូលពីការលក់មើមដំឡូងស្រស់		គ.ក	35,000	200	**7,000,000**
ចំណូលពីការលក់ពូជដំឡូង		បាច់	400	4,000	**1,600,000**
លទ្ធផល (ចំណេញ / ខាត)					**3,100,000**

❖ និន្នាការតម្លៃដំឡូងមីស្រស់នៅខេត្តត្បូងឃ្មុំ

ទិន្នផលស្រស់ (គ.ក / ហ.ត)	និន្នាការតម្លៃ (រៀល/គ.ក)	ចំណូល (រៀល)	ថ្លៃដើម (រៀល)	ខាត/ចំណេញ (រៀល)
35,000	160	5,600,000	5,900,000	-300,000
35,000	180	6,300,000	5,900,000	400,000
35,000	200	7,000,000	5,900,000	1,100,000
35,000	220	7,700,000	5,900,000	1,800,000
35,000	240	8,400,000	5,900,000	2,500,000
35,000	260	9,100,000	5,900,000	3,200,000
35,000	280	9,800,000	5,900,000	3,900,000
35,000	300	10,500,000	5,900,000	4,600,000
35,000	320	11,200,000	5,900,000	5,300,000
35,000	340	11,900,000	5,900,000	6,000,000

❖ តារាងវិភាគសេដ្ឋកិច្ចដំឡូងមីក្រៀមនៅខេត្តត្បូងឃ្មុំ

ប្រភេទចំណាយ	ខ្នាត	ចំនួន (ឯកតា)	តម្លៃ/ឯកតា(រៀល)	សរុប/ហិកតា (ជារៀល)
ការរៀបចំដី(ភ្ជួរ រាស់ លើករង)	ឈុត	1	450,000	450,000
ជី (ជីក្បាលក្របី) ១ការុង=៥០គ.ក	ការុង	250	4,000	1,000,000
ថ្លៃដាំ	ហិកតា	4	110,000	440,000
ពូជ	បាច់	1	240,000	240,000
ថ្លៃបាញ់ និងថ្នាំស្មៅ (អាយុ២ខែកន្លះទៅ៣ខែ)	លើក	20	30,000	600,000
ជីបំប៉នលើទី១(អាយុ ៤៥-៧០ថ្ងៃក្រោយដាំ)	ការុង	2	45,000	90,000
ថ្លៃថ្នាំសត្វល្អិត (ពេលដំឡូងអាយុ៣ខែ)	ឈុត	4	110,000	440,000
ជីបំប៉នលើទី២ (៩០-១២០ថ្ងៃ ក្រោយដាំ)	ការុង	2	50,000	100,000
ថ្លៃថ្នាំសត្វល្អិត (ពេលដំឡូងអាយុ៤-៥ខែ)	ឈុត	1	600,000	600,000
ថ្លៃកាប់ដើម (១បាច់= ២៥ដើម)	បាច់			
ខ្សែចងដើមដំឡូង	ដុំ	400	1,000	400,000
ថ្លៃភ្ជួរគាស់មើម	លើក	1	17,000	17,000
ឈ្នួលប្រមូលដំឡូង និងលើកដាក់ឡាន១តោន= ៣៥,០០០រៀល (ទិន្នផល ៣៥,០០០គ.ក/ហិកតា)	តោន	1	220,000	220,000
ឈ្នួលចិញ្ច្រាំ និងហាលតម្លៃ ១,០០០រៀល/កញ្ចេដំឡូងមីស្រស់ ក្នុង១កញ្ចេទម្ងន់ ២៥គ.ក ទិន្នផល ៣៥,០០០គ.ក/ហិកតា=១៤០០កញ្ចេ	កញ្ចេ	35	35,000	1,225,000
ថ្លៃប្រមូលដំឡូងក្រៀមច្រកការុងតម្លៃ១,០០០រៀល/ការុង ទម្ងន់៧៥គ.ក/ការុង (ដំឡូងស្រស់១០០០គ.ក បានដំឡូងក្រៀម ៥៥%= ៥៥០ គ.ក)ទិន្នផល ៣៥០០០ គ.ក ដំឡូងមីស្រស់/ហិកតា ស្មើនឹង ១៩២៥០គ.ក ដំឡូងក្រៀម (៥៥%)ស្មើនឹង២៥៧ ការុងដំឡូងក្រៀម	ការុង	1400	1000	1,400,000
ថ្លៃការុង	ការុង	257	1000	257,000
ថ្លៃលើកដាក់ឡាន១តោន=១០,០០០រៀល	តោន	257	400	102,800
ថ្លៃដឹកទៅដល់សៃឡូ១តោន=២០,០០០រៀល	តោន	19.25	10000	192,500
សរុបចំណាយ				**7,774,300**
ចំណូលពីការលក់ដើមដំឡូងមីសរុប	បាច់	400	4,000	**1,600,000**
ចំណូលពីការលក់ដំឡូងមីចំណិតក្រៀម	គ.ក	19,250	650	**12,512,500**
លទ្ធផល (ចំណេញ/ខាត)				**5,938,200**

❖ និន្នាការតម្លៃដំឡូងមីក្រៀម (១,០០០ គ.ក ស្រស់= ៥៥០គ.ក ក្រៀម) នៅខេត្តត្បូងឃ្មុំ

ទិន្នផលដំឡូងក្រៀម (គ.ក/ហ.ត)	តម្លៃឯកតា (រៀល/គ.ក)	ចំណូល (រៀល)	ថ្លៃដើម (រៀល/ហ.ត)	ខាត-ចំណេញ (រៀល/ហ.ត)
19,250	400	7,700,000	7,774,300	-74,300
19,250	450	8,662,500	7,774,300	888,200
19,250	500	9,625,000	7,774,300	1,850,700
19,250	550	10,587,500	7,774,300	2,813,200
19,250	600	11,550,000	7,774,300	3,775,700
19,250	650	12,512,500	7,774,300	4,738,200

គ. ករណីសិក្សាដំឡូងមីនៅខេត្តបាត់ដំបង

❖ តារាងវិភាគសេដ្ឋកិច្ចដំឡូងមីស្រស់នៅសំឡូត ខេត្តបាត់ដំបង

ប្រភេទចំណាយ	ឯកតា	ចំនួន/ឯកតា	តម្លៃ/ឯកតា (រៀល)	សរុប/ហិកតា (រៀល)
ការរៀបចំដី(ភ្ជួរ រាស់ លើករង)	ឈុត	1	500,000	500,000
ជី ២០x ២០x ១៥ដាក់ពេលពូនរង	គ.ក	200	2,600	520,000
ថ្លៃដាំ	ហិកតា	1	200,000	200,000
ពូជ	បាច់	250	3,000	750,000
ថ្លៃបាញ់ស្មៅ	លើក	2	55,000	110,000
ថ្នាំប៉ូវ	ឈុត	2	150,000	300,000
ថ្លៃកាប់ដើម (១បាច់= ២៥ដើម)	បាច់	400	1,000	400,000
ខ្សែចងដើមដំឡូង	ដុំ	1	17,000	17,000
ថ្លៃភ្ជួរគាស់មើម	ហិកតា	1	150,000	150,000
ឈ្នួលប្រមូលដំឡូង និងលើកដាក់ឡាន១តោន= ៣៥,០០០រៀល (ទិន្នផល ៣០តោន/ហិកតា)	តោន	30	35,000	1,050,000
ថ្លៃដឹកទៅដល់សែឡ (១តោន= ២៥,០០០រៀល)	តោន	30	25,000	750,000
សរុបចំណាយ				**4,747,000**
ចំណូលពីការលក់ដំឡូងមីស្រស់ (តម្លៃនៅដើមឆ្នាំ២០២៥ ពី២៥០រៀល/គ.ក)	តោន	30,000	250	**7,500,000**
ចំណូលពីការលក់ដើមដំឡូងមី	បាច់	250	3,000	**750,000**
លទ្ធផល (ចំណេញ / ខាត)				**3,503,000**

❖ និន្នាការតម្លៃនៃទិន្នផលដំឡូងមីស្រស់៣០តោន/ហិកតានៅសំឡូត ខេត្តបាត់ដំបង

ទិន្នផលមើមដំឡូងមីស្រស់ (គ.ក/ហ.ត)	តម្លៃឯកតា (រៀល/គ.ក)	ចំណូល (រៀល)	ថ្លៃដើម (រៀល/ហ.ត)	ខាត/ចំណេញ (រៀល/ហ.ត)
30,000	140	4,200,000	4,747,000	-547,000
30,000	150	4,500,000	4,747,000	-247,000
30,000	160	4,800,000	4,747,000	53,000
30,000	170	5,100,000	4,747,000	353,000
30,000	180	5,400,000	4,747,000	653,000
30,000	190	5,700,000	4,747,000	953,000
30,000	200	6,000,000	4,747,000	1,253,000
30,000	210	6,300,000	4,747,000	1,553,000
30,000	220	6,600,000	4,747,000	1,853,000
30,000	230	6,900,000	4,747,000	2,153,000
30,000	240	7,200,000	4,747,000	2,453,000
30,000	250	7,500,000	4,747,000	2,753,000
30,000	260	7,800,000	4,747,000	3,053,000
30,000	270	8,100,000	4,747,000	3,353,000
30,000	280	8,400,000	4,747,000	3,653,000
30,000	290	8,700,000	4,747,000	3,953,000
30,000	300	9,000,000	4,747,000	4,253,000

❖ តារាងវិភាគសេដ្ឋកិច្ចដំឡូងក្រៀមនៅសំឡូត ខេត្តបាត់ដំបង

ប្រភេទចំណាយ	ឯកតា	ចំនួន/ឯកតា	តម្លៃ (រៀល/ឯកតា)	តម្លៃសរុប (រៀល/ហិកតា)
ការរៀបចំដី(ភ្ជួរ រាស់ លើករង)	ឈុត	1	500,000	500,000
ជី ២០-២០-១៥	គ.ក	200	2,600	520,000
ថ្លៃដាំ	លើក	1	200,000	200,000
ពូជ	បាច់	250	3,000	750,000
ថ្លៃបាញ់ស្មៅ និងបោចស្មៅតាមគល់	លើក	2	550,00	1,100,00
ថ្នាំប៉ូវ	ឈុត	3	150,000	300,000
ថ្លៃកាប់ដើម (១បាច់=២៥ដើម)	បាច់	400	1,000	250,000
ខ្សែចងដើមដំឡូង	ដុំ	1	17,000	17,000
ថ្លៃភ្ជួរគាស់មើម	លើក	1	150,000	150,000

ឈ្នួលចិញ្ច្រាំ និងហាល តម្លៃ១០០០រៀល/កញ្ចេ ដំឡូងស្រស់ ក្នុង១កញ្ចេទម្ងន់ ២៥គ.ក	កញ្ចេ	1200	1,000	1,200,000
ថ្លៃដឹកទៅដល់សែឡូ (១តោន=២៥០០០រៀល)	តោន	220	25,000	750,000
ថ្លៃប្រមូលដំឡូងក្រៀមច្រកការុងតម្លៃ១០០០រៀល/ការុង ទម្ងន់៧៥គ.ក/ការុង(ដំឡូងស្រស់ ១០០០គ.ក បានដំឡូងក្រៀម ពី៥៥%=៥៥០គ.ក)ទិន្នផល ៣០តោន ដំឡូងមីស្រស់/ហិកតា ស្មើនឹង ១៦៥០០គ.ក ដំឡូងក្រៀម(៥៥%) ស្មើនឹង២២០ការុងដំឡូងមីក្រៀម	ការុង	220	1000	220,000
ថ្លៃការុង	ការុង	16.50	220	88,000
ថ្លៃលើកដាក់ឡាន១តោន=១០,០០០រៀល	តោន	16.50	10000	165,000
ថ្លៃដឹកទៅដល់សែឡូ១តោន=២០,០០០រៀល	តោន	1	20000	330,000
សរុបចំណាយ				**5,420,000**
ចំណូលពីការលក់ដើមដំឡូងមី	គ.ក	250	3,000	**750,000**
ចំណូលពីការលក់ដំឡូងមីចំណិតក្រៀម (តម្លៃនៅដើមឆ្នាំ២០២៥ គឺ៦០០រៀលក្នុងគ.ក)	គ.ក	16,500	600	**9,900,000**
លទ្ធផល (ចំណេញ / ខាត)				**5,230,000**

❖ **និន្នាការតម្លៃដំឡូងមីក្រៀម** (១,០០០គ.ក ស្រស់ = ៥៥០គ.ក ក្រៀម)
នៅស្រុកសំឡូត ខេត្តបាត់ដំបង

ទិន្នផលដំឡូងក្រៀម (គ.ក/ហ.ត)	តម្លៃឯកតា (រៀល/គ.ក)	ចំណូល (រៀល)	ថ្លៃដើម (រៀល/ហ.ត)	ខាត-ចំណេញ (រៀល/ហ.ត)
16,500	350	5,775,000	5,420,000	355,000
16,500	400	6,600,000	5,420,000	1,180,000
16,500	450	7,425,000	5,420,000	2,005,000
16,500	500	8,250,000	5,420,000	2,830,000
16,500	550	9,075,000	5,420,000	3,655,000
16,500	600	9,900,000	5,420,000	4,480,000
16,500	650	10,725,000	5,420,000	5,305,000
16,500	700	11,550,000	5,420,000	6,130,000
16,500	750	12,375,000	5,420,000	6,955,000
16,500	800	13,200,000	5,420,000	7,780,000
16,500	850	14,025,000	5,420,000	8,605,000

៦-បញ្ហាប្រឈម

តាមបទពិសោធន៍លើការដាំដំណាំឡូងមីរបស់កសិករនៅខេត្តព្រះវិហារ ត្បូងឃ្មុំ និងបាត់ដំបង ក្រុមការងារនៃ ធ.អ.ជ.ក សង្កេតឃើញថា កសិករអាចជួបបញ្ហាប្រឈម និងហានិភ័យមួយចំនួនដូចជា÷

ប្រភេទហានិភ័យ	បញ្ហាប្រឈម	ដំណោះស្រាយ
ហានិភ័យផលិតកម្ម	កត្តាសត្វល្អិតចង្រៃ	-ត្រូវត្រួតពិនិត្យសត្វល្អិតជាប្រចាំជាពិសេសចាប់ផ្តើមពីការលូតលាស់ចេញត្រួយដំបូងនៃដំណាំដំឡូងមី -កាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់អាសូតច្រើនហួសកម្រិតដែលអាចទាក់ទាញសត្វល្អិតមកបំផ្លាញខ្លាំង -ស្រោចស្រពទឹក និងដាក់ជីឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីមានភាពធន់ទៅនឹងសត្វល្អិតចង្រៃ -ប្រើប្រាស់ពូជដំឡូងមីដែលធន់នឹងសត្វល្អិតចង្រៃ -ប្រើប្រាស់វិធានការចម្រុះការពារដំណាំ (IPM) ដូចជា÷ បំបាត់ជម្រកសត្វល្អិតចង្រៃ -ប្រើប្រដាទ់រ និងថ្នាំគីមី។
	ជំងឺ	-ដាក់ជី និងទឹកមានតុល្យភាព នាំឱ្យដំណាំធន់នឹងជំងឺ -ប្រើពូជដំឡូងមីដែលធន់ជំងឺ និងមិនមានផ្ទុកជំងឺ -ត្រូវស្គាល់ប្រភពពូជឱ្យបានច្បាស់មុនយកមកដាំ -កុំឱ្យដីចម្ការដក់ទឹករយៈពេលយូរ -ប្រើប្រាស់ថ្នាំជីវសាស្ត្រ និងគីមីតាមភាពចាំបាច់។
	ដីខ្សោះជីជាតិ	- កែលម្អគុណភាពដី (ដោយប្រើជីសរីរាង្គ និងគីមី) - ដំណាំបង្វិល ដំណាំឆ្លាស់ - វិភាគដី និងតាមដានគុណភាពដី - ដាំដំណាំគម្របដី - បន្ថយការភ្ជួរដីញឹកញាប់
	ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (រាំងស្ងួត ទឹកជំនន់)	- ត្រៀមទឹកសម្រាប់ពេលរាំងស្ងួតយូរ (ត្រូវមានប្រភពទឹក និងប្រព័ន្ធទឹកបម្រុង) - បង្ហូរទឹកចេញ ឬដាំលើដីដែលមិនងាយលិចទឹក ឬដីងាយស្រស់ទឹកឆាប់រហ័ស

ហានិភ័យទីផ្សារ	ការប្រែប្រួលតម្លៃដំឡូងមី	-បង្កើតជាសហគមន៍កសិកម្ម ផលិតកម្មតាមកិច្ចសន្យា -ស្វែងរកអ្នកបញ្ជាទិញ ឈ្មួញកណ្តាល ដែលមានក្រម សីលធម៌ ស្មោះត្រង់ និងសុចរិតភាព -ស្រាវជ្រាវនិន្នាការព័ត៌មានទីផ្សារក្នុងស្រុក និងក្រៅស្រុកជាប្រចាំ។
ហានិភ័យ ហិរញ្ញវត្ថុ	ការចំណាយក្នុង ការចាប់ផ្តើមដាំ	-ត្រូវរៀបចំផែនការហិរញ្ញវត្ថុ ផលិតកម្មដំណាំដំឡូងមី -ត្រៀមថវិកាបម្រុងសម្រាប់ការបូមទឹកស្រោចស្រព ពេលជួបគ្រោះរាំងស្ងួតខ្លាំងរយៈពេលពី ៣-៦ខែ ដំបូង -កត់ត្រាបញ្ជីចំណាយ-ចំណូលឱ្យបានច្បាស់លាស់ និង កាត់បន្ថយការចំណាយដែលមិនចាំបាច់។
	ការឡើងថ្លៃនៃធាតុចូល កសិកម្មលើសពីការគ្រោងទុក	-ជ្រើសរើសអ្នកផ្គត់ផ្គង់ធាតុចូលកសិកម្មដែលទុកចិត្ត -ប្រើប្រាស់ធនធានដែលមានស្រាប់ក្នុងតំបន់ដើម្បីជួយ កាត់បន្ថយការចំណាយ ដូចជាការធ្វើជីកំប៉ុសដោយខ្លួន ឯងជាដើម។

៧.អនុសាសន៍សម្រាប់កសិករដាំដំឡូងមី

ដើម្បីកាត់បន្ថយហានិភ័យ និងបង្កើនប្រសិទ្ធភាពក្នុងការដាំដុះដំឡូងមី កសិករគួរពិចារណាអនុវត្ត អនុសាសន៍សំខាន់ៗមួយចំនួនដូចខាងក្រោម÷

-ជ្រើសរើសពូជធន់÷ ប្រើប្រាស់**ពូជដំឡូងមីដែលធន់នឹងជំងឺម៉ូសាអ៊ិក** (Cassava Mosaic Disease) និង សត្វល្អិតចង្រៃ។ ពូជទាំងនេះត្រូវបានស្រាវជ្រាវ និងណែនាំដោយក្រសួងកសិកម្ម ឬអង្គការដៃគូ។ ឧទាហរណ៍ ពូជKU50 ធន់នឹងជំងឺម៉ូសាអ៊ិក ហើយត្រូវបានណែនាំឱ្យកសិករដាំ។

-រៀបចំដីឱ្យបានត្រឹមត្រូវ÷ ភ្ជួររាស់ដីឱ្យបានជ្រៅ និងធ្វើដីម៉ដ្ឋល្អ ដើម្បីឱ្យដីធូរហើយសម្បូរខ្យល់ចេញ ចូល។ ការលើកដីពូនរងដំឡូងក៏សំខាន់ដែរ ព្រោះវាជួយកាត់បន្ថយបញ្ហាលិចទឹកនៅរដូវវស្សា និងជួយឱ្យ មើមដំឡូងធំធាត់បានល្អ។

-វិភាគដី÷ មុននឹងដាំ គួរធ្វើការវិភាគដីដើម្បីដឹងពីកម្រិតជីជាតិដី និងកែតម្រូវជាតិអាស៊ីត-បាស (pH) របស់ដីឱ្យសមស្រប(ដំឡូងមីលូតលាស់ល្អនៅpH 5.5-7.0)។

-កាត់បន្ថយចំណាយលើការប្រើប្រាស់ជីគីមី÷ គួរប្រើប្រាស់ **ជីសរីរាង្គ** បន្ថែម ឬជំនួសជីគីមីមួយផ្នែក។ ជីកំប៉ុស្ត ឬលាមកសត្វអាចជួយបង្កើនជីជាតិដី រក្សាសំណើម និងកាត់បន្ថយការពឹងផ្អែកលើជីគីមីដែលមាន តម្លៃខ្ពស់។

-គ្រប់គ្រងទឹក៖ ដំឡូងមីត្រូវការទឹកគ្រប់គ្រាន់ ប៉ុន្តែមិនត្រូវការទឹកដក់ទេ។ កសិករគួរពិចារណាលើការរៀបចំប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រសាមញ្ញៗ ដើម្បីធានាថាដំណាំទទួលបានសំណើមគ្រប់គ្រាន់នៅក្នុងរដូវប្រាំង និងមិនលិចទឹកក្នុង រដូវវស្សា។

-កម្ចាត់ស្មៅ៖ ស្មៅប្រកួតប្រជែងជាមួយដើមដំឡូងមីស្រូបយកជីជាតិ និងទឹក។ កសិករគួរកម្ចាត់ស្មៅឱ្យបានទៀងទាត់ ជាពិសេសក្នុងដំណាក់កាលដំបូងនៃការលូតលាស់របស់ដំណាំដំឡូងមី។

-តាមដាន និងគ្រប់គ្រងជំងឺ-សត្វល្អិតចង្រៃ៖ ពិនិត្យមើលដំណាំជាប្រចាំដើម្បីរកសញ្ញានៃជំងឺ ឬសត្វល្អិតចង្រៃ។ ត្រូវចាត់វិធានការទប់ស្កាត់ឱ្យបានទាន់ពេលវេលា ដោយប្រើប្រាស់ថ្នាំកសិកម្មតាមកម្រិតណែនាំ ឬវិធីសាស្ត្រធម្មជាតិ។

-ពិពិធកម្មដំណាំ(ដាំដំណាំឱ្យបានច្រើនមុខ)៖សូមកសិករកុំពឹងផ្អែកតែលើដំណាំដំឡូងមីតែមួយមុខ។ កសិករគួរពិចារណាដាំដំណាំរួមផ្សំផ្សេងៗទៀតដែលមានសក្តានុពលទីផ្សារល្អ ឬដាំដំណាំឆ្លាស់គ្នាដើម្បីកាត់បន្ថយហានិភ័យនៅពេលតម្លៃដំឡូងមីធ្លាក់ចុះ។

-ស្វែងរកទីផ្សារ និងកិច្ចសន្យាដាំដុះ៖ ព្យាយាមរកទំនាក់ទំនងផ្ទាល់ជាមួយរោងចក្រកែច្នៃ ឬក្រុមហ៊ុនធំៗសម្រាប់ការលក់ផលិតផលដោយផ្ទាល់ និងអាចទទួលបានតម្លៃប្រសើរជាងមុន ក៏ដូចជាអាចធ្វើកិច្ចសន្យាដាំដុះ (Contract Farming) ដើម្បីធានាទីផ្សារតម្លៃ។

-កែច្នៃបឋម៖ បើសិនជាអាច កសិករគួរធ្វើការកែច្នៃបឋម (ឧទាហរណ៍ ហាលស្ងួតជាដំឡូងចំណិត) ដើម្បីរក្សាទុកបានយូរ និងងាយស្រួលលក់នៅពេលតម្លៃទីផ្សារល្អ។

-ចូលរួមជាក្រុម ឬសហគមន៍៖ ការចូលរួមជាក្រុម ឬសហគមន៍កសិករ អាចជួយឱ្យមានអំណាចក្នុងការចរចាជាមួយឈ្មួញធំៗ ក៏ដូចជាអាចផ្លាស់ប្តូរបទពិសោធន៍ និងទទួលបានព័ត៌មានពីគ្នាទៅវិញទៅមក។

-គ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ៖ រៀបចំផែនការចំណូល-ចំណាយឱ្យបានច្បាស់លាស់។ ការខ្ចីប្រាក់ពីគ្រឹះស្ថានហិរញ្ញវត្ថុតែនៅពេលចាំបាច់បំផុតប៉ុណ្ណោះ និងត្រូវប្រាកដថាមានលទ្ធភាពសងត្រឡប់។

-រៀនសូត្រពីអ្នកជំនាញ៖ ចូលរួមវគ្គបណ្តុះបណ្តាល ឬសិក្ខាសាលស្តីពីបច្ចេកទេសដាំដុះដំឡូងមី និងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ។

-ប្រើប្រាស់ព័ត៌មានអាកាសធាតុ៖ តាមដានព័ត៌មានអាកាសធាតុជាប្រចាំ ដើម្បីរៀបចំផែនការដាំដុះ និងប្រមូលផលឱ្យបានទាន់ពេលវេលា។

ការអនុវត្តអនុសាសន៍ទាំងនេះនឹងជួយឱ្យកសិករដំឡូងមីអាចដាំដុះប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ កាត់បន្ថយហានិភ័យ ជួយបង្កើនប្រាក់ចំណូល ក្នុងការលើកកម្ពស់សេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារកាន់តែប្រសើរឡើង។

៨-សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

តាមរយៈការវិភាគសេដ្ឋកិច្ចលើការដាំដំឡូងមីនៅខេត្តព្រះវិហារ ត្បូងឃ្មុំ និងខេត្តបាត់ដំបង បង្ហាញថាកសិករអ្នកដាំដំឡូងមីអាចទទួលផលចំណេញបានច្រើននៅពេលដែលដំណើរការផលិតកម្មមានប្រើប្រាស់ការចំណាយដែលមានប្រសិទ្ធភាព ដោយមិនចំណាយលើសកម្រិត។ ក្នុងករណីតម្លៃដំឡូងមីស្រស់ចន្លោះ ៣០០-៣៣០រៀល/គីឡូក្រាម និងដំឡូងមីក្រៀមចន្លោះពី៦៥០-៧០០រៀលគីឡូក្រាមឡើងទៅ ទើបកសិករអាចទទួលផលចំណេញបានសមរម្យ។ ដើម្បីទទួលបាននូវតម្លៃល្អ កសិករត្រូវស្រាវជ្រាវពីនិន្នាការតម្លៃលើទីផ្សារ ការផ្គត់ផ្គង់ ទាំងក្នុងស្រុក និងប្រទេសជិតខាង ពីភាគីពាក់ព័ន្ធដូចជាក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងក្រសួងពាណិជ្ជកម្មជាដើម។

៩.ប្រភពឯកសារៈ

១-បទពិសោធន៍របស់កសិករដាំដុះដំណាំដំឡូងមីនៅខេត្តព្រះវិហារ ត្បូងឃ្មុំ និងខេត្តបាត់ដំបង

២- កសិកររបស់សមាគមន៍ដំឡូងមីខេត្តកំពង់ធំ

៣-ដំណាំដំឡូងមីដោយអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម ២០១៦ នៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

៤-សៀវភៅស្តីពីដំណាំដំឡូងមីដោយសហប្រតិបត្តិការត្រីភាគីចិន កម្ពុជា UNDP លើការបង្កើនផលិតភាពដំណាំដំឡូងមី, ឆ្នាំ២០១៥

៥-https://www.google.com/search?q=Thrips+on+cassava&client=firefox-b

៦- https://www.google.com/search?client=firefox-b-d&q=Cassava+Brown

៧-https://www.google.com/search?sca_esv=cc5939a42d82a808&q=witches+broom

៨- ដំណាំដំឡូងមី -ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ឆ្នាំ២០១៤